Stockholms läns sjukvårdsområde
Närsjukvårdsdirektören

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-11-18

SLSO 2025-4067

Överenskommelse med hälso- och sjukvårdsförvaltningen gällande samordning, fördelning och hantering av medel för läkares specialiseringstjänstgöring i vissa specialiteter

Ärendebeskrivning

I ärendet föreslås att uppdra Närsjukvårdsdirektören för Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) att teckna överenskommelse med hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) gällande samordning, fördelning och hantering av medel för läkares specialiseringstjänstgöring (ST) i allmänmedicin, geriatrik och palliativ medicin för åren 2026 och 2027. I överenskommelsen ingår också uppdrag att fördela och hantera medel för ST i psykiatriska specialiteter hos privata vårdgivare, samt att hantera löneadministrationen för den del av läkares allmäntjänstgöring (AT) som sker på vårdcentral, oavsett driftsform.

Beslutsunderlag/bakgrund

Läkares allmäntjänstgöring (AT) och specialiseringstjänstgöring (ST) är utbildningstjänster för läkare, med reglering i lag, förordning och föreskrifter från Socialstyrelsen.
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ansvarar för regional ledning, samordning och uppföljning av läkarnas AT och ST i Region Stockholm och fördelar AT- och ST-ersättning till vårdgivarna. Fördelningen av ST-ersättning till akutsjukhusen och till vårdgivare och specialiteter utanför akutsjukhusen fastställs årligen i Region Stockholms utbildningsdirektiv.

Stockholm läns sjukvårdsområde (SLSO) har sedan 2019 haft i uppdrag från hälso- och sjukvårdsförvaltningen att fördela och administrera ersättningar till vårdgivare för ST-läkare i närsjukvårdens specialiteter oberoende av driftsform hos vårdgivaren (HSN 2018–0492). Under perioden 2019 till 2025 omfattade uppdraget allmänmedicin, arbets- och miljömedicin, socialmedicin, geriatrik, psykiatriska specialiteter, samt palliativ medicin.

SLSO har också sedan många år haft i uppdrag att hantera lönekostnader och administration för AT-läkares placering på vårdcentral, oavsett vårdcentralens driftsform (HSN 2025-0136).

Efter en omorganisation inom SLSO hanteras båda uppdragen sedan hösten 2024 av SLSO Verksamhetsstöd Kvalitet och FoUUI.

Förvaltningens motivering till förslaget
Framåt föreslås ett fortsatt uppdrag för samordning, fördelning och hantering av ST-ersättning för specialiteterna allmänmedicin, geriatrik och palliativ medicin. Uppdraget motiveras av att det inom dessa specialiteter finns ett flertal vårdgivare med olika driftsformer och relativt få ST-läkare hos varje vårdgivare. Fördelning, administration och uppföljning av ST-ersättning till dessa specialiteter kräver därför särskilda resurser och behöver ske i kontinuerlig kontakt med vårdgivarna.

Ersättningsnivå och maximalt antal ersatta ST-tjänster i allmänmedicin, geriatrik och palliativ medicin fastställts fortsatt årligen i Region Stockholms utbildningsdirektiv. Den vidare fördelningen och utbetalningen av ST-medel för dessa specialiteter föreslås fortsatt hanteras av SLSO Verksamhetsstöd Kvalitet och FoUUI, enligt bifogat förslag till överenskommelse.

Vad gäller ST i psykiatriska specialiteter bedöms det framåt lämpligast att ledningen för SLSO Verksamhetsområde (VO) Psykiatri ansvarar för samordning, planering och uppföljning av sitt ST-uppdrag, inklusive fördelningen av ST-medel till respektive verksamhet. Fördelningen av ST-ersättning mellan SLSO VO Psykiatri och privata vårdgivare inom psykiatrin fastställs från och med 2026 i Region Stockholms utbildningsdirektiv.
Fördelning och hantering av den ST-ersättning som i utbildningsdirektivet avsätts till privata vårdgivare inom psykiatrin föreslås fortsatt hanteras av SLSO Verksamhetsstöd Kvalitet och FoUUI.

ST i arbets- och miljömedicin respektive socialmedicin bedrivs vid Centrum för arbets- och miljömedicin respektive Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin. Fördelning av ST-medel för respektive specialitet fastställs i utbildningsdirektivet. Dessa specialiteter bedöms därför inte längre behöva ingå i samordningsuppdraget.

I förslaget till överenskommelse regleras också SLSO:s fortsatta uppdrag att hantera lönerna för AT-läkares placering på vårdcentral. AT-läkarna i Region Stockholm är anställda vid sex akutsjukhus. AT-läkarnas anställning kvarstår på sjukhuset under hela AT-tjänstgöringen, men efter de initiala placeringarna på sjukhus följer såväl central AT-ersättning som lönekostnaden med AT-läkarna från akutsjukhus till psykiatri och sedan till primärvård. AT-läkarnas psykiatriplaceringar sker sedan sommaren 2025 enbart inom SLSO:s eller Tiohundras verksamheter, och kräver därmed ingen särskild hantering.

De avslutande vårdcentralsplaceringarna om 6 månader sker dock hos ett stort antal vårdcentraler, varav majoriteten bedrivs i privat regi.
För att säkerställa en samlad och likvärdig hantering av AT-läkarnas löner även under vårdcentralsplaceringen hanteras löneadministrationen sedan många år av SLSO, oavsett vårdcentralens driftsform. Undantaget är AT-läkarna anställda vid Tiohundra/Norrtälje sjukhus som hanteras av Tiohundra för hela anställningen.

Uppdraget att hantera lönerna för AT-läkarnas vårdcentralsplaceringar föreslås kvarstå hos SLSO Verksamhetsstöd Kvalitet och FOUUI för åren 2026 och 2027, och regleras i samma överenskommelse som ST-samordningen.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har sedan tidigare täckt mellanskillnaden mellan den centrala AT-ersättningen och de faktiska lönekostnaderna för AT-läkares placering på vårdcentraler i privat regi, då det inte har bedömts vara genomförbart att kräva in denna kostnad från de privata vårdgivarna inom vårdvalet. Från 2026 och framåt föreslås hälso- och sjukvårdsförvaltningen täcka motsvarande kostnad även för AT-läkarnas placeringar vid vårdcentraler i SLSO:s regi.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget förväntas inte innebära några nya ekonomiska konsekvenser i de delar som rör ST, då det innebär en fortsättning av pågående uppdrag och ryms inom befintlig budget. Att uppdraget utförs av SLSO Verksamhetsstöd Kvalitet och FOUUI istället för inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen eller serviceförvaltningen bedöms kostnadseffektivt och kvalitetshöjande.

I de delar som rör hantering av AT tillkommer ca 15 miljoner kronor årligen för att ge de vårdcentraler som bedrivs i SLSO:s regi samma förutsättningar som de som bedrivs i privat regi. Detta utgör en del av den stärkta finansieringen av vårdcentralernas uppdrag.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget förväntas inte få några konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget förväntas inte få några konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget förväntas inte få några konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Den administrativa tyngden är oförändrad då det innebär en fortsättning av pågående uppdrag

Konsekvenser för patienter och medarbetare
De föreslagna uppdragen förväntas gynna kompetensförsörjning och utbildning genom att bibehålla den kompetens och de strukturer för samverkan som byggts upp under den period som SLSO har ansvarat för ST-samordning och för hantering av AT-läkares löner under vårdcentralsplacering.

Vad gäller fördelning av ST-medel i psykiatriska specialiteter görs dock bedömningen att det är mer gynnsamt för kompetensförsörjningen att ledningen för SLSO VO Psykiatri själva ansvarar för samordning av sitt ST-uppdrag och fördelning av medel mellan kliniker. Detta område utgår därmed ur överenskommelsen. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedömer inte heller att det finns anledning till fortsatt samordningsuppdrag för ST i arbets- och miljömedicin respektive socialmedicin. Dessa specialiteter utgår därför ur uppdraget.

Förslag till beslut
Nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att överenskommelse med hälso- och sjukvårdsförvaltningen gällande samordning, fördelning och hantering av medel för läkares specialiseringstjänstgöring med giltighetstid från och med 2026-01-01 till 2027-12-31 godkänns, samt

att närsjukvårdsdirektören får i uppdrag att teckna överenskommelsen.

Maria Ohlson Andersson
Närsjukvårdsdirektör

Carina Lamroth
Kvalitets- och utvecklingsdirektör
Verksamhetsstöd Kvalitet och FoUUI

Bilaga 1: Förslag till överenskommelse

Överenskommelse om samordning, fördelning och hantering av medel för läkares ST i vissa specialiteter

Mellan

1. Region Stockholm, organisationsnummer 232100–0016, genom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (Beställaren), samt
2. Stockholms läns sjukvårdsområde, organisationsnummer 232100–0016 (Leverantören)

har slutits följande

Överenskommelse om samordning, fördelning och hantering av medel för läkares ST i vissa specialiteter

1. Förutsättningar och bakgrund

Läkares allmäntjänstgöring (AT) och specialiseringstjänstgöring (ST) är utbildningstjänster för läkare, med reglering i lag, förordning och föreskrifter från Socialstyrelsen. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ansvarar för regional ledning, samordning och uppföljning av läkarnas AT och ST i regionen och fördelar AT- och ST-ersättning till vårdgivarna.

Stockholm Läns sjukvårdsområde (SLSO) har under perioden 2019 till 2025 haft i uppdrag från hälso- och sjukvårdsförvaltningen att fördela och administrera ersättningar till vårdgivare för ST-läkare i närsjukvårdens specialiteter oberoende av driftsform hos vårdgivaren (HSN 2018–0492). Uppdraget har omfattat allmänmedicin, arbets- och miljömedicin, socialmedicin, geriatrik, psykiatriska specialiteter, samt palliativ medicin.

SLSO har också haft i uppdrag att hantera lönekostnader och administration för AT-läkares placering på vårdcentral, oavsett vårdcentralens driftsform (HSN 2025-0136).

Efter en omorganisation inom SLSO hanteras båda uppdragen sedan hösten 2024 av SLSO Verksamhetsstöd Kvalitet och FoUUi.

I denna överenskommelse regleras ett fortsatt uppdrag för samordning och hantering av ST-ersättning för ST i specialiteterna allmänmedicin, geriatrik

och palliativ medicin. Uppdraget motiveras av att det inom dessa specialiteter finns ett flertal vårdgivare med olika driftsformer och relativt små volymer ST hos varje vårdgivare. Administration, fördelning och uppföljning av ST-ersättning till dessa specialiteter och vårdgivare behöver därför särskilda resurser. Antal ersatta ST-utrymmen och ersättningsnivå för respektive specialitet fastställts årligen i region Stockholms utbildningsdirektiv.

I denna överenskommelse regleras också det fortsatta uppdraget att hantera lönerna för AT-läkares placering på vårdcentral samt att hantera ST-ersättning till privata vårdgivare inom psykiatrin.

2. Avtalsperiod

Överenskommelsen omfattar perioden 1 januari 2026 t o m 31 december 2027.

3. Uppdraget

I uppdraget ingår att fatta beslut om fördelning av de medel som i Region Stockholms utbildningsdirektiv avsätts för ST i allmänmedicin, geriatrik och palliativ medicin till vårdgivare som har ST-läkare i dessa specialiteter, oavsett driftsform. I uppdraget ingår också att fatta beslut om fördelning av medel som avsatts för ST i psykiatriska specialiteter hos privata vårdgivare.

I fördelningen ska hänsyn tas till storleken på vårdgivarnas vårduppdrag och till förutsättningarna att bedriva utbildning av hög kvalitet.

I uppdraget ingår också att administrera utbetalningen av ST-ersättning till de vårdgivare som beviljas ersättning för ST i ovan nämnda specialiteter.

Uppdraget ska genomföras i samverkan med övergripande studierektorer, vårdgivare och hälso- och sjukvårdsförvaltningen. I uppdraget ingår att stötta, främja och följa upp det kontinuerliga kvalitetsarbetet som bedrivs inom respektive specialitet, inklusive att följa att externa kvalitetsgranskningar (SPUR) genomförs i enlighet med Socialstyrelsens krav och det avtal som hälso- och sjukvårdsförvaltningen tecknat med Lipus.

Eventuella signaler om bristande kvalitet i vårdgivarnas genomförande av ST eller andra brister i genomförande av uppdrag och regelefterlevnad ska följas upp och vid behov rapporteras till hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

I förekommande fall ska SLSO Verksamhetsstöd Kvalitet och FoUUi medverka till sanktioner mot vårdgivare som bryter mot berörda regelverk.

För respektive del av uppdraget gäller också följande:

ST allmänmedicin
Fördelning av ST-ersättning till vårdcentraler sker genom enskilda beslut i samband med tillsättande av ST-tjänster. Godkännande av tillsättningar vid vårdcentraler som tidigare har godkänts för ST får delegeras till studierektor. Ett ST-avtal skrivs med berörd vårdgivare och utgör underlag för fakturering. Såväl den enskilda ST-läkaren som berörd studierektor och verksamhetschef undertecknar en kravspecifikation.

Uppföljning av antal pågående ST och ekonomiskt utfall ska ske tertialvis och redovisas till hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Uppdraget genomförs i nära samverkan med studierektorsorganisationen för allmänmedicin, som Akademiskt primärvårdscentrum (APC) har det operativa ansvaret för.

ST geriatrik
Fördelning av ST-ersättning till vårdgivare i geriatrik fastställs årligen efter beredning med berörda verksamheter och studierektorer.

I uppdraget ingår att biträda de geriatriska verksamheterna och studierektorerna med ekonomisk hantering avseende budget och ersättning för studierektorsuppdragen och med kursadministrativt stöd.

Uppföljning av antal pågående ST och ekonomiskt utfall ska ske tertialvis och redovisas till hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

ST palliativ medicin
Fördelning av ST-ersättning till vårdgivare med ST-läkare i palliativ medicin fastställs årligen efter beredning med berörda verksamheter och studierektorer.

Uppföljning av antal pågående ST och ekonomiskt utfall ska ske tertialvis och redovisas till hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

ST i psykiatriska specialiteter hos privata vårdgivare
Fördelning av ST-ersättning till privata vårdgivare med ST-läkare i psykiatriska specialiteter sker genom enskilda beslut.

Uppföljning av antal pågående ST och ekonomiskt utfall ska ske tertialvis och redovisas till hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

AT-läkares placering på vårdcentral.
I uppdraget ingår att hantera lönekostnader för AT-läkarnas placeringar på vårdcentralerna, oavsett vårdcentralernas driftsform. SLSO mottar AT-ersättning för de sista 6 månaderna av AT och ansvarar för lönekostnader för AT-läkare med placering såväl på vårdcentraler i SLSO:s regi som i privat regi.

SLSO får fakturera hälso- och sjukvårdsförvaltningen, för den del av de uppkomna lönekostnaderna för AT-läkarnas vårdcentralsplaceringar som överstiger AT-ersättningen.

4. Uppföljning

Uppföljning sker genom regelbundna avstämningsmöten mellan Beställaren och Leverantören samt genom skriftliga rapporter i anslutning till tertial- delårs- och årsrapport. I uppföljningen ska uppgifter om volymer, genomströmning och ekonomiskt utfall ingå.

5. Ersättningar

SLSO erhåller den ST-ersättning som i utbildningsdirektivet avsätts för ST i allmänmedicin, geriatrik och palliativ medicin, och fördelar denna vidare till vårdgivarna.

SLSO får också fakturera hälso- och sjukvårdsförvaltningen för den ST-ersättning som i utbildningsdirektivet avsätts för ST i psykiatriska specialiteter, och fördela denna vidare till berörda vårdgivare.

Utöver dessa kostnader får SLSO fakturera HSF för de administrativa kostnader som ST-samordningsuppdraget medför. Dessa administrativa kostnader får för helåret 2026 uppgå till maximalt 1 400 000 kronor.

SLSO erhåller den AT-ersättning som i utbildningsdirektivet avsätts för AT-läkarnas placeringar på vårdcentral.

SLSO får också fakturera Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, avdelningen för Kunskapsutveckling, enheten Utbildning, för de uppkomna lönekostnader för AT-läkarnas vårdcentralsplaceringar som överstiger AT-ersättningen.

Utöver dessa kostnader får SLSO fakturera HSF för de administrativa kostnader som uppdraget att hantera AT-läkarnas löner medför. Dessa

administrativa kostnader får för helåret 2026 uppgå till maximalt 1 000 000 kronor.

Erhållet belopp som ej förbrukats ska vid årsbokslutet omgående redovisas för Beställaren och återbetalas.

Leverantören fakturerar Beställaren månadsvis eller tertialvis i efterskott till:
Region Stockholm, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Ref. 1500/115, Avdelning kunskapsstyrning, Enheten utbildning

Övrigt

Lokaler

Leverantören ska tillhandahålla arbetsplatser och lokaler för det administrativa uppdraget.

Kontaktpersoner

Parterna ska utse varsin kontaktperson. Vid byte av kontaktperson ska detta meddelas utan dröjsmål.

Kontaktperson Hälso- och sjukvårdsförvaltningen:
Anna-Clara Olsson, Avdelning Kunskapsutveckling, enheten Utbildning

Kontaktperson Stockholms läns sjukvårdsområde:
Pia Sondell, Verksamhetsstöd Kvalitet och FOUUI

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	Stockholms läns sjukvårdsområde
Anders Ahlsson Hälso- och sjukvårdsdirektör	Maria Ohlson Andersson Närsjukvårdsdirektör